

ΕΤΟΣ 71ov

19 Νοεμβρίου 2023

ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 47 (3677)

«ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΣΤΙΝ Η ΕΙΡΗΝΗ ΗΜΩΝ»

Τό κεντρικό σημείο του σημερινού αποστολικού ανάγνωσματος είναι ή ειρήνη, τήν όποία προσφέρει στον κόσμο ό Χριστός. Ή ειρήνη αύτή είναι ασύλληπτη στήν ανθρώπινη διάνοια· «υπερέχει πάντα νουν» (Φιλιπ. 4,7), όπως γράφει ό Παύλος σέ άλλη επιστολή του. Καί τούτο, διότι δέν πρόκειται απλώς για κάποιο ειρηνικό πλαίσιο κοινωνικής διαβίωσης ή για τό αίτημα άρμονικής συνυπάρξεως μεταξύ των λαών· ούτε για κάτι πού θεμελιώνεται σέ έγκόσμια καθεστώτα καί ανθρώπινα έπιτεύγματα.

Ό ίδιος ό Χριστός είναι ή προσωποποίηση τής ειρήνης του Θεού καί τής συμφιλίωσης, ό Όποιος θέλει νά όδηγήσει τον άνθρωπο στήν συνδιαλλαγή μέ τον Θεό, μέ τον έαυτό του, μέ τον συνάνθρωπό του. Όπως λέγει ό άγιος Κύριλλος Άλεξανδρείας· «έν έσμεν οί πάντες καί έν άλλήλοις καί έν Χριστώ· Χριστός γάρ έστίν ό τής ένότητας σύνδεσμος».

Ή προσφορά τής ειρήνης του Χριστού

Ό Χριστός, λέγει ό Απόστολος, μέ τον σταυρικό Του θάνατο γκρέμισε ό,τι σαν τείχος χώριζε καί προκαλούσε έχθρα μεταξύ δύο αντιμαχόμενων κόσμων, των Ίουδαίων καί των Έθνικών· τους ένωσε σέ ένα σώμα καί τους συμφιλίωσε μέ τον Θεό. Αυτό είναι τό έργο του Χριστού σέ κάθε έποχή· δεδομένου ότι τό κίνητρο πού προκαλεί έχθρότητα, διαίρεση, αίσθηση ύπεροχής έναντι των άλλων είναι ό εγωισμός, ή ρίζα κάθε άμαρτίας καί κακοδαιμονίας στήν ζωή των ανθρώπων.

Όμως, ό Χριστός μέ τήν ταπείνωση καί τήν ειρήνη Του ανατρέπει τήν δύναμη τής άμαρτίας, δηλαδή τής βαριάς συγχύσεως μέσα στον ίδιο τον άνθρωπο καί ανάμεσα στους ανθρώπους, πού όδηγεί στήν βία καί τίς συγκρούσεις. Καθότι ή άμαρτία διασπά τήν άρμονική λειτουργία τής ύπάρξεως καί προκαλεί δυσαρμονία καί έναντίωση των ποικίλων δυ-

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ (Εφεσ. β' 14-22)

Ἰησοῦς Χριστός ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος

Ἀδελφοί, Χριστός ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρα ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ· καὶ ἔλθων εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς, ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστέ ζῆνοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολιταὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὐξεῖ εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ· ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι.

νάμεων μεταξύ τους. Ἡ ὑπέρβαση αὐτῆς τῆς καταστάσεως βρίσκεται στὴν ἐκ μέρους τοῦ ἀνθρώπου ἀποδοχὴ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία εἰρηνεύει τὸν ἐσωτερικὸ μας κόσμο. Τότε ὁ ἄνθρωπος παύει νὰ ἀντιμάχεται τὸν ἄλλο, γιὰ νὰ ἐπικρατήσῃ καὶ νὰ ἐπιβληθεῖ. Προγεύεται τὴν κατάργηση τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου μέ τὴν δύναμη τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ εὕρεση τῆς εἰρήνης

Στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος εἶναι τέλειος Θεὸς καὶ τέλειος Ἄνθρωπος, βρίσκει ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀληθινὴ εἰρήνη. Ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν εὕρεσίν της ἐκτός τοῦ Θεοῦ συχνά ἀπογοητεύει τὸν ἄνθρωπο. Γιατί ἡ εἰρήνη τοῦ κόσμου εἶναι περιορισμένη καὶ εὐθραυστη καὶ ἡ διατήρησή της εἶναι ἐπισηφελὴ καὶ συμβατικὴ. Τραυματίζεται ἀπὸ τὸν ἐγωισμό καὶ τὴν ἰδιοτέλεια· ἀπὸ τὴν ἐπικράτηση τοῦ νόμου τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὴν ἔλλειψη ἐλευθερίας, δικαιοσύνης, ἀλήθειας καὶ ἀγάπης.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς ἀναφερόμενος στοὺς τρόπους μέ τούς ὁποίους πραγματοποιεῖται ἡ εἰρήνη σέ σχέση πρὸς τὸν Θεό, τὸν ἑαυτό μας καὶ τὸν συνάνθρωπο προτρέπει νὰ εἰρηνεύσουμε μέ τὸν Θεό πράττοντας τὰ εὐάρεστα σέ Αὐτόν. Δηλαδή ζῶντας σύμφωνα μέ τό ἅγιο θέλημά Του, μέ σωφροσύνη, ἀγάπη, μετάνοια, προσευχή. Ἀκολούθως, συνιστᾷ νὰ εἰρηνεύσουμε μέ τὸν ἑαυτό μας ὑποτάσσοντας τό σαρκικό φρόνημα καὶ τὸν ἐγωισμό στό Πνεῦμα καὶ τὸν Λόγο τοῦ Θεοῦ, ἐπιμελούμενοι τὴν συνειδησὴ μας καὶ φροντίζοντας γιὰ τὴν καθαρότητα τῶν

Μετάφραση τῆς Ἀποστολικῆς περικοπῆς

Ἀδελφοί, ὁ Χριστός εἶναι ἡ εἰρήνη μας, ἐπειδὴ συνένωσε τοὺς δύο σέ ἕναν λαό καὶ κατέστρεψε τὸν μεσότοιχο πού τοὺς χώριζε, δηλαδή τὴν ἔχθρα πού ὑπῆρχε ἀνάμεσά τους, ἀφοῦ μέ τή σάρκα του κατήργησε τὸν νόμο τῶν ἐντολῶν πού συνίσταντο σέ διαταγές γιά νά συγκροτήσῃ γιά τὸν ἑαυτό του ἕναν νέο ἄνθρωπο καί ἀπό τοὺς δύο, Ἰουδαίους καί εἰδωλολάτρες, μέ τό νά τοὺς εἰρηνεύσῃ, καί νά συμφιλιώσῃ καί τοὺς δύο σέ ἕνα σῶμα μέ τὸν Θεό, διὰ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, πού χύθηκε ἐπάνω στόν σταυρό, μέ τό ὅποιο θανάτωσε τὴν ἔχθρα τους. Καί ὅταν ἦλθε, κήρυξε τό εὐαγγέλιο τῆς εἰρήνης σέ ἐσᾶς τοὺς εἰδωλολάτρες, πού ἦσασταν μακριά, καί στοὺς Ἰουδαίους, πού ἦταν κοντά, γιατί μέσω τοῦ Χριστοῦ προσεγγίσαμε καί οἱ δύο τὸν Θεό Πατέρα μέ ἕνα Πνεῦμα. Ἐπομένως, λοιπόν, ἐσεῖς, οἱ πρόων εἰδωλολάτρες, δέν εἶστε πλέον ξένοι καί προσωρινοὶ κάτοικοι, ἀλλά συμπολίτες τῶν ἁγίων (δηλ. τῶν χριστιανῶν) καί οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, καί ἔτσι προστεθήκατε στό οἰκοδόμημα πού ἔχει ὡς θεμέλιο τοὺς ἀποστόλους καί τοὺς προφήτες καί ὡς ἀκρογωνιαίο λίθο τὸν ἴδιο τὸν Ἰησοῦ Χριστό, στόν ὅποιο συναρμολογεῖται ὅλη ἡ οἰκοδομή τῆς ἐκκλησίας καί αὐξάνει γιά νά γίνῃ ναός ἅγιος ὅπως τὸν θέλει ὁ Κύριος. Χάρη στήν ἔνωσή σας μέ τὸν Κύριο, οἰκοδομεῖσθε καί ἐσεῖς μαζί μέ τοὺς ἄλλους, ὥστε νά γίνετε χῶρος κατοικίας τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Πνεύματος.

(Ἀπό τὴ νέα ἔκδοση: Ἡ Καινὴ Διαθήκη, τό πρωτότυπο κείμενο μέ νεοελληνικὴ ἀπόδοση τοῦ ὁμοτ. καθηγ. Χρ. Βουλγαρη, ἐκδ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ)

λογισμῶν μας. Καί τέλος, ζητεῖ νά εἰρηνεύουμε μέ τοὺς ἄλλους ἄνθρωπους, ὅσο ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμᾶς, ἔχοντας γιά αὐτοὺς ἀληθινὴ ἀγάπη, κατανόηση, συγχωρητικότητα, μεγαλοψυχία· ὅπως ἀκριβῶς ἔχει ὁ Χριστός γιά ὅλους.

Ἡ σπουδὴ γιά τὴν ἀπόκτηση τῆς εἰρήνης

Εἰρήνη δέν εἶναι ἀπλῶς ἡ ἀπουσία συγκρούσεων καί διενέξεων ὑπὸ τίς ποικίλες μορφές τους ἀλλά, κατὰ κύριο λόγο, εἶναι μία πνευματικὴ κατάσταση πού συνίσταται στήν παρουσία τοῦ Χριστοῦ στήν ζωὴ μας. Βεβαίως, ἡ εἰρήνη ὡς ἀδιάπτωτη κατάσταση ὑπάρχει μόνο στήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὅμως, καθὼς ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴν παρούσα ζωὴ καί βρίσκεται μέσα μας, ἔτσι καί ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ. Τοιοῦτοτρόπως, ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἐμφανίζεται ὡς δεδομένο καί ὡς ζητούμενο· ὡς παρὸν καί ὡς προσδοκώμενο.

Εἶθε, μέ τὸν σύνδεσμο τῆς εἰρήνης, πού μᾶς προσφέρεται ὡς καρπὸς εὐαγγελικῆς ζωῆς καί ὡς χάρισμα Θεοῦ, νά βιώνουμε τὴν ἐν Χριστῷ καταλλαγὴν μέ τοὺς πάντες· νά προγευόμαστε ἀπὸ τό νῦν τῆς ἱστορίας τό ἀεὶ τοῦ Παραδείσου.

Ἄρχιμ. Ν. Κ.

19 Νοεμβρίου 2023: ΚΥΡΙΑΚΗ Θ΄ ΛΟΥΚΑ
Αβδιού προφήτου (θ΄ π.Χ. αι.), Βαρλαάμ μάρτυρος († 304).
Ἡλιοδώρου († 272) καὶ Εὐφημίας μαρτύρων.

Ἦχος: βαρύς – Ἐωθινόν: Β΄ – Απόστολος: Ἐφεσ. β΄ 14-22 – Εὐαγγέλιον: Λουκ. ιβ΄ 16-21.

Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗ: 26 Νοεμβρίου, ΙΓ΄ Λουκά.
Απόστολος: Ἐφεσ. δ΄ 1-7 – Εὐαγγέλιον: Λουκ. ιη΄ 18-27.

Από τις εκδόσεις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ ΓΚΡΕΚΑ
Ἐπίκ. Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ὁρθόδοξη θεολογική προσέγγιση

(Α΄ ἔκδ., σχῆμα 14x21, σελ. 320)

Ἡ παροῦσα μελέτη ἀσχολεῖται μέ τήν Τεχνητή Νοημοσύνη, πού ἀποτελεῖ μία μοναδική τεχνολογική ἐξέλιξη στή σύγχρονη ἐποχή. Οἱ ἐφαρμογές τῆς διευκολύνουν τήν καθημερινότητα τῶν ἀνθρώπων, ἐνῶ σέ ὀρισμένες περιπτώσεις ἀποτελοῦν προκλήσεις καί ἐγείρουν ἐρωτήματα.

Στό Πρῶτο Μέρος ἀναλύονται ὁ ὅρος τῆς Τεχνητῆς Νοημοσύνης, ἡ χρήση τῆς καί οἱ ἐφαρμογές τῆς. Στό Δεύτερο Μέρος ἐρευνᾶται ἡ θεολογική προσέγγιση τῆς Τεχνητῆς Νοημοσύνης ἐν σχέσει μέ τόν ἄνθρωπο. Πέρα ἀπό τή διερεύνηση τῆς σχέσης ψυχῆς καί σώματος τοῦ ἀνθρώπου, παρουσιάζεται ἡ ἐκκλησιαστική γραμματεία καί θεολογία, στήν ὁποία ἀναπτύσσεται ἡ σημασία τοῦ «θεωμένου» ἀνθρώπου ὡς τοῦ «Καινοῦ ἀνθρώπου» διά τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Παρακολουθήστε τό Πρόγραμμα τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (www.ecclesia.gr)

ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ «ΦΩΝΗΣ ΚΥΡΙΟΥ»: Κάθε Σάββατο καί ὥρα 6.00 μ.μ. γίνεται τό κήρυγμα τῆς «Φωνῆς Κυρίου», στόν Ἱ. Ναό Ἁγίας Εἰρήνης (ὁδ. Αἰόλου), Ἀθήνα.

«ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ», ἐβδομαδιαῖο φύλλο ὀρθοδόξου πίστεως καί ζωῆς τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθήνα. Ἐκδότης - Διευθυντής: Μητροπολίτης Φαναρίου Ἀγαθάγγελος. Σύνταξη, τηλ. 210.7272.331. Διεκπεραίωση, τηλ. 210.7272.388. Ὑπό τῶν ἱερῶν ναῶν διανέμεται δωρεάν. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Ἡ «ΦΩΝΗ ΚΥΡΙΟΥ» σ΄ ὅλο τόν κόσμον μέσω Διαδικτύου: www.apostoliki-diakonia.gr